

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E. Bertá** dohánytőzsdéjében. **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyvkereskedésében. **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdájában. **Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.**

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmasú hivatalnokoknak évi 8 kor., félfévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A kulai posztógyár.

A magyar ipar pártolása szép és nemes gondolat. Kötelessége mindenkinek, aki hazája érdekét szíven viseli. Széchenyi és Baross nagyrautó eszméinek a terjesztése egyet jelent az ország anyagi erejének, hatalmának növelésével. Aki ezt a politikát szolgálja, ezért munkálkodik, fárad és áldoz, azt — félretéve pártpolitikai és egyéb melléktételeket — támogatni honfiai kötelesség.

Ettől a fölfogástól eltelve, irányítjuk állásfoglalásunkat minden olyan törekvéssel, mozgalommal és tervvel szemben, mely a megyebeli iparnak, térfoglalását és megerősödését célozza. Örömezt szolgálják azt a célt, mely az ipar, de különösen nálunk el hanyagolt gyáripar terén újat, üdvöset, hasznosat akar létesíteni.

Megelégedéssel tettünk említést mindama ipari tervekről, melyek a közelmúltban megyénkben felszínre kerültek. Jóleső érzéssel töltött el bennünket az az erőteljes akció, mely a *kulai posztógyárnak* kibővítésére és föllendítésére irányult. Megnyugvással láttuk a vármegye vezetőférfiainak, a tekintélyes, gazdag nagybirtokosoknak e fontos közgazdasági kérdés köré való csoportulását. Egy *Fernbach Károly*, *Fernbach Péter*, *Geyer Péter*, *Falcione Lajos*, mint gyáralapítók, áldozatkész iparpártolók — kétségtelenül szép, tetszetős jelenség, melynek hatása nyomtalanul el nem tűnik. Az ilyen súlyos kaliberű férfiaknak közgazdasági tevékenysége bizonyára buzdítani fogja többi nagyurainkat is, akiknek tulnyomó része szinte légmentesen zárta el magát eddig a gyáripari vállalkozás elől.

A nevezett urak állásfoglalása azonban csak addig rokonszenves, s csak akkor vezet sikerre, ha mozgalmuk, cselekvésük az egészséges közgazdasági szellem és a tiszta törvényesség által kijelölt természetes, egyenes irányban halad. Mikelyt tekervényes utra téved, lejtőre jut s a közéleti kudarc és közgazdasági romlás örvényébe zuhan. Már pedig — mondjuk ki nyíltan — *Fernbach Károly* és társai letértek a helyes utról. Lerértek pedig akkor, amidőn a kulai posztógyárnak részvénytársulattá való átalakításánál nemcsak az egyes emberek és közgazdasági kérdések iránt érzékkel bíró és így a dolog természete szerint anyagi áldozatra hivatott üzleti csoportok közreműködést vették igénybe, hanem bizonyos exponált állásokban rejlő hatalmi erőknek érvényesítésével a községek is igyekeztek ebbe az üzleti érdekkörbe bevonni. Egy község, mint részvényes! Uj és veszedelmes dolog. Veszedelmes, mert kétes üzleti spekulációknak ösztönét ébreszti föl oly helyen, ahol a közgazdasági eltévelyedésnek ez a rut neme eddig ismeretlen volt. De másrészt egyenesen belevág, a község autonómiájának életgyökerében. Van-e törvény, mely a községeknek az ily természetű üzérkedést megengedné? Nincs! Hanem vannak jogérvényes belügyminiszteri rendeletek, melyek a községeknek egyenesen megtiltják, hogy közgazdasági alapításokban közvetlenül részt

vegyenek és részvényjegyzésekbe bocsátkozzanak. Hiszen, ha ma a kulai posztógyár részvényeit jegyezhetik, holnap netán Krusevlyán létesítendő dalmúszínház részvénytársaság részvényeit is összevásárolhatják, — különösen ha egyik-másik községvezető hatalom urainak kedvezni akar. Némelyek erre azt fogják mondani, hogy a kulai posztógyár prosperálása kétségtelen. Erre én azt mondom, hogy nincs az az üzleti vállalkozás, amely biztos existenciánális alapon nyugodnék. A kulai posztógyárnak minden kelléke meglehet ahhoz, hogy a hozzá fűzött várakozásokat bevaltsa, de azért még mindig nem nyújt abszolút biztosítékot az elhelyezett tőkének. Közpénzekkel pedig experimentálni nem lehet.

Nem lehet kétségünk az iránt, hogy a mostani belügyminiszter is így vélekedik, s a község részvényjegyzési határozatait meg fogja semmisíteni. Ha ugyan a vármegye törvényhatósága ezt előbb meg nem teszi.

Jellemző a posztógyárra és a részvénytársulati mozgalomra, hogy maga *Kula* község, mely pedig a helyszínen levő gyár üzemét közelről ismeri és a szomszédos *Topolya* község a *részvényjegyzést megtagadták*.

Pető Lajos.

A községi jegyzők.

A Magyarországi Községi és Körjegyzők Orsz. Egyesülete a napokban Budapesten nagygyűlést tartott, melyen helyzetük javítása érdekében tanácskoztak. Sok fontos határozatot hoztak, melyek mindegyike — ha gyakorlatba átmegy — nagyot lendít a derék kar sorsán.

A jegyzők a kormányhoz deputációt menesztettek, mely kivánásait tartalmazó memorandumot nyújtott át. Az emlékirat fontosabb részei ezek:

»A közigazgatási tisztviselők és községi előjárók felelőssége tekintetében ma fennálló rendelkezések közigazgatási jogszabályainknak azon részét képezik, amelyeknek módosítása égetően szükséges.

Fegyelmi jogunk sem a közkormányzati érdekeket nem elégítik ki, sem a tisztviselők és előjárók számára elegendő jogvédelmet nem biztosítanak.

A községi előjáró ellen ma hétféle hatóság jogosított fegyelmi vizsgálatot elrendelni s ugyan ezen hatóságok az illető közeget, minden indokolás nélkül sőt felebbezés dacára is felfüggeszthetik állásától.

A fegyelmi vizsgálatot vezeti az a hatóság, mely a vizsgálatot elrendelte ugyancsak az hozza meg a fegyelmi határozatot is.

Ily körülmények között nincs annak a vizsgálat alá helyezett előjárónak jogvédelme biztosítva; mert az a hatósági személy, aki maga panaszosként is szerepel, nem lehet részrehajlatlan azzal a vele alárendelt helyzetben álló közeeggel, aki az ő szemében vétkesként szerepelt már akkor, midőn általa fegyelmi vizsgálat alá helyeztetett.

A fegyelmi hatóságok összetétele nagy módot nyújt arra, hogy a vizsgálat alatt álló köztisztviselő ügyének elbirálásánál ne tisztán a közérdek szerepeljen; az alispán például marasztaló határozatot hoz valamely előjáró fegyelmi ügyében s ez a határozat felebbeztetik a közigazgatási bizottsághoz; az alispánnak állásánál fogva könnyen sikerül saját felfogását a bizottságban érvényre emelni; míg a vizsgálat alatt álló ki van zárva a bizottság tárgyalásaiból; sőt

ki van zárva a nyilvánosság is, e legfőbb ellenőrzője a hivatalos presszióknak és mindenféle visszaéléseknek.

Két egybehangzó határozat ellen nincs felebbezésnek helye, még a legsúlyosabb büntetés alkalmaztatása esetén sem és így teljesen el van vágva a vizsgálat alatt levő előtt az út, hogy ügyének részrehajlatlan elbirálását a helyi érdekek által nem befolyásolt legfőbb fegyelmi fórum előtt kérhesse.

A fegyelmi eljárás, az 1894. évben nyilvánosságra bocsátott előadói tervezet szerint minden tisztviselőre egyenlően egységes formáság és külön törvényben tervezetik.

E tervezet alapján létesítendő törvény garanciája lesz a tisztviselők jogbiztonságának s kielégíti a közkormányzati érdekeket. Utat nyit a fegyelmi bíróságok tanácskozási terembe a nyilvánosságnak és a személyes jogvédelemnek. A fegyelmi bíróságok felállítása végett vet a hivatalos önkénynek s a vizsgálat módjának precíz szabályozása megszünteti a ma divatozó hosszadalmas eljárást.

A tervezetet a rendezés alapjául teljesen alkalmasnak tartván, csak röviden óhajtjuk megjelölni azon irányelveket, amelyek a fegyelmi eljárás szabályozásával, alázatos véleményünk szerint, tekintetbe veendőek lennének. Ezek a következők:

Fegyelmi bírósági joggal tisztviselő ne ruháztassék fel s ne legyen ugyanaz a tisztviselő panaszos, vizsgáló és határozó bizottság egy személyben; hanem minden fegyelmi ügy független fegyelmi bíróság elbirálása elé utaltassék; legalább két fokozat állapíttassék meg s a felebbezési jog ne korlátoztassék.

A rendbirságlási jog, mely sok visszaélésre és alaptalan zaklatásokra ad alkalmat, eltörölnendő. Ha azonban ezen óhajtásunk nem volna teljesíthető, engedtessek meg a rendbirság kiszabása ellen a felebbezési jog, birtokon belől, a fegyelmi bírósághoz.

A felfüggesztést kimondó határozat ellen engedtessek meg, szintén birtokon belől, a felebbezés jog.

A felfüggesztés tartamára a fizetés és személypótléknak fele, továbbá természetbeni lakás vagy lakpénz élvezete biztosítandó; a felfüggesztés tartama alatt vizsátartott fizetés, fölmentés esetén a tisztviselőnek, ha pedig időközben meghalna, családjának megtérítendő.

A fegyelmi eljárással kapcsolatos pénzkérdések eldöntése a polgári, illetőleg közigazgatási bírósághoz utalandó.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1908. november 6-án.

Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága ma tartotta *Fernbach Károly* főispán elnöklésével rendes havi ülését, melyen jelen voltak: báró *Vojnits István*, *Szemző István*, *Popp György* kir. pénzügyigazgató, *Szemző Gyula*, ifj. *Vojnits István* alispán, dr. *Pávlovits Simon* főorvos, dr. *Mikosevics Kanut* főügyész, *Michailovics Kornél* főjegyző, *Karácson Gyula* ny. alispán, *Scultéty Ferenc* árvaszéki elnök, dr. *Faragó János* kir. tanfelügyelő, *Sztankovich György* államépítészeti hivatali főnök, *Falcione Lajos* és *Valenti Nándor* jegyzőkönnyvezető.

Popp György min. tanácsos, kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy befolyt:

I. *Egyenes adóban*: Az 1908. október hónap befizettetett 596232 kor. 39 fill. A múlt év hasonló hónapban 993704 kor. 37 fill. Az elmúlt hó-

ban kevesebb 397471 kor. fill. Az 1908. évi január 1-től október hó végeig befizetett 7239637 kor. 01 fill. A múlt év hasonló időszakában 7742307 kor. 43 fill. Ez évben kevesebb 502670 kor. 42 fill.

II. *Admentességi díjban:* Az 1908. október hóban befizetett 30575 kor. 13 fill. A múlt év ugyanezen havában 32671 kor. 10 fill. Az elmúlt hóban kevesebb 2095 kor. 97 fill. Az 1908. évi január 1-től október hó végeig befizetett 87762 kor. 96 fill. A múlt év hasonló időszakában 112660 kor. 31 fill. Ez évben kevesebb 24897 kor. 35 fill.

III. *Bélyeg és jogilletékben:* Az 1908. október hóban befizetett 297242 kor. 42 fill. A múlt év hasonló havában 305831 kor. 04 fill. Az elmúlt hóban kevesebb 4588 kor. 62 fill. Az 1908. évi január 1-től október hó végéig befizetett 2699088 kor. 90 f. Az elmúlt év hasonló időszakában 2736879 kor. Ez évben kevesebb 37790 kor. 17 fillérel.

IV. *Fogyasztási és italdobban:* Az 1908. október hóban befizetett 114400 kor. 40 fill. A múlt év ugyanezen havában 94966 kor. 51 fill. Az elmúlt hóban több 19433 kor. 89 fill. Az 1908. évi január 1-től október hó végéig befizetett 1062563 kor. 59 fill. A múlt év hasonló időszakában 974071 kor. 32 fill. Ez évben több 88492 kor. 27 fillérel.

Dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos megyei főorvos jelentése:

Az általános egészségügyi viszonyok az elmúlt hónapban kiválóan kedvezők voltak. A gyér betegülési esetek csekély számaránya ritkán előforduló gyenge kórmozgalmat okozott úgy az ezen évszakban rendszerint felmerülni szokott betegségek, a légző szervek különböző bántalmai között, valamint a heveny-ragályos kórok között is.

Az oroszországi immár szünőfélben lévő kolera járvánnyal szemben előzetes intézkedés képpen, az esetleges veszély elhárítása tekintetében már az előző években hasonló alkalmakból kiadott több rendbeli utasítást tartalmazó rendelet az ezen ügyben leérkezett miniszteri intézkedés kapcsán megújított; a beérkezett jelentések szerint a közegészségügyi szolgálat tehát ezen kérdésben is minden eshetőségre kellőleg készenléte helyezetteti.

A heveny-fertőző kórok közül észleltettek:

A roncsoló toroklob 17 községben és pedig: Almás, Apatin, Bácsszentiván, Bács, Óbecse, Bácsföldvár, Péterréve, Jitel, Dunagárdony, Csantavér, Csurog, Boldogasszonyfalva, Sajkásgyörgye, Ada, Kerény, Nemesmilitics, Magyarakanizsa és Zenta város területén.

Megbetegedett összesen 83, ebből meggyógyult 66, meghalt 12, ápolás alatt marad 5.

A vörheny 10 községben úgy mint: Szentjűlöp, Jorzsza, Óverbász, Óbecse, Bácsföldvár, Szenttamás, Temerin, Dunagárdony, Sajkásgyörgye, Uszivacz és Zentán.

Megbetegedett 148, ebből meggyógyult 55, meghalt 29, ápolás alatt maradt 64.

A hagymáz 13 községben nevezetesen: Bácsalmás, Madaras, Bajmok, Jánoshalma, Apatin, Kula, Óbecse, Bácsföldvár, Kossuthfalva, Bácsfeketehagy, Magyarakanizsa, Ada, Nemesmilitics és Zentán.

Megbetegedett összesen 99, ebből meggyógyult 39, meghalt 13, ápolás alatt maradt 47. Előfordult még a fültömrigylob Martonoson 3, a vérhas Bajsán egy és a hökhurut Szilágyiban 2 esettel.

Egyéb ragályos bántalmak a lefolyt hóban nem fordultak elő.

Faragó János kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a vallás és közokt. miniszter *Vrabely István* velétei áll. népisk. tanítót áthelyezte és szolgálati felére a vmegyei kir. tanfelügyelőséghez rendelte be, *Horvát Jánost* a titeli áll. polg. fiúiskolához állandó helyettesi minőségben alkalmazta, *Jordai Imre* szegedi áll. felsőiparisk. igazgatót a vmegyei iparos és keresk. tanonciskoláknál a szakfelügyelői teendők ellátásával megbízta *Dégyai Kálmán* magyarakanizsai iparostanoncisk. igazgatót ezen állásában véglegesítette és *Kaszás Róza* okl. polg. isk. tanítónőnek Zentán egy magánjellegű polg. leányiskolának fentartását engedélyezte.

A múlt hóban a közs. és felekezeti jellegű el. népisk. tanítók fizetésének az 1907. évi XXVII. tc. értelmében leendő rendezésére 18.400 kor. eddigelé összesen 123.740 kor. államsegély fogantatott.

Az elmúlt hónapban hivatalosan meglátogatta a kerényi, boroci, bacsstóvárosi, dunacsébi r. kath., a boroci, bacsstóvárosi, ópalánkai, szilbácsi, parragi gör. kel., az ópalánkai, szilbácsi és dunagárdonyi ág. ev., a palánkai áll. polg. fiú- és leányiskolákat, továbbá az ópalánkai, kerényi, boroci és bacsstóvárosi községi jellegű kisdudóvódákat, összesen 54 tanteremben.

A meglátogatott intézeteknél tapasztalta, hogy a kerényi r. kath. népiskola annyira tulzsfolt, hogy annak egyik másik tanteremben

150-nél több tanuló van beírva. A kerényi, boroci és bacsstóvárosi óvodák épületei nem megfelelőek s az óvodák kellően felszerelve nincsenek. Az ópalánkai ág. ev. iskolánál okl. rendes tanító alkalmazva nincsen. A szilbácsi gör. kel. és a dunagárdonyi ág. ev. népiskolák felső osztályait vezető tanítók pedig a magyar nyelv tanítását teljesen elhanyagolják. Dunacséb községben egy szerb tanítvány zugiskolát talált, melyben egy magyarul nem tudó, oklevél nélküli egyén működik mint tanító s ezen iskolánál egy a külföldön megjelent szerb szövegű térképen kívül egyéb tanszert nem talált.

A felsorolt és törvénybe ütköző állapotok orvoslása iránt a szükséges intézkedéseket megtette.

Sztankovits György kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke jelenti: A törvényhatósági közutak és az azokon levő műtárgyak állapota kielégítő.

A f. évi fentartási kavics szállítása folyamatban van, több utvonalon teljesen befejezve, bizottságilag felülvizsgáltatott és átvétetett. Az általán terítéssel kapcsolatos hengerelési munkához szükséges kötő és fedő anyag szállítása folyamatban van. *Bajmok, Bácsalmás és Szépliget* községekben kiszállított, úgy, hogy ezen községekben a hengerelési munkának a közeli napokban leendő megkezdése iránt az intézkedése iránt az intézkedés megtéte.

Az állami beruházási hitel terhére az 1908. évre 31 helyen engedélyezett összes utépítési munkák a kossuthfalva-topolyai, mélykúti és a szablya-sajkásszentiváni szakaszok kivételével, a hol a munkák még folyamatban vannak — befejeztettek.

Munkába vétetett a legutóbb engedélyezett apatin-gombosi hat. közut 4-5—14-2 km. szakaszának kiépítése, a melyhez azonban a szükséges kőanyagok szállítása vaggon hiánya miatt ez ideig megkezdhető nem volt.

Végül jelenti, hogy a keresk. miniszter f. é. 86507 sz. intézkedéssel a Zentán épített Kossuth-hídra és feljáróra vonatkozólag a közuti törvény-értelmében elrendelt helyszini szemlén f. é. okt. 28-án a közigazgatás képviselőjében részt vett, mely alkalommal a hidat és feljáróit a végleges forgalomnak átadta.

Gramling Kornél kir. alügyész jelenti, hogy a felügyelet alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban a rend és tisztaság példás, a felügyelet és biztonság kifogástalan, szökési eset nem fordult elő.

Az egészségi állapot jó, ragályos betegség nem fordult elő, az elmúlt hóban a fogház kórházában egy letartóztatott sem állott gyógykezelés alatt.

Az élelmezés, mely egy a kir. fogházfelügyelő, mint a fogházorvos és általa is, a szabályok értelmében szigorúan ellenőriztetik kifogástalan, szerződészerű, panasz miatta nem tétetett.

A fegyelem szigorú fegyelmi büntetés a múlt hó folyamán az őrség körében, mint a letartóztatottaknál nem szabott ki.

A zombori kir. törvényszéki fogházban a múlt hó folyamán 44 letartóztatott volt elhelyezve és pedig

1. Jogérvényesen elítélt elzárva: 1, fogházra 10, börtönre 14, fegyházra 1.

Az 1908. évi szept. hó utolsó napján a létszám 39 főből állott, míg a múlt hó végén 44 volt, s így a havi zárnap szaporodást mutat.

A zombori kir. törvényszéki fogházból a múlt hó folyamán az országos fegyintézetbe, vagy a kerületi börtönbe egy letartóztatott sem szállított, feltételes szabadságra senki sem bocsájtott. A fogház szabályszerűen fel van szerelve, a letartóztatottak osztályozása az építési viszonyoknak megfelelően keresztülvitetett, s általában a fogház kezelése jó és szabályszerű. Az apatini, hódási, kulai kir. járásbírói fogházakban egy a rend és tisztaság, mint a fegyelem és közbiztonság kifogástalan.

— **Borzalmas tanügyi állapotok.** A vármegyei közigazgatási bizottsági ülésről szóló mai tudósításunkból félelmetesen domborodik ki tanügyünk érdemes vezetőjének, **Faragó János** kir. tanfelügyelőnek a hivatáskörébe vágó ügyeknek minden részletére kiterjedő gondos jelentése, mely megdöbbentő színekkel festi le megyebeli tanügyünk siralmas állapotát. A felekezeti iskolák tulzsfoltasága, az épületek rozoga, egészségellenes volta, a hiányos felszerelések, de leginkább az egyes nemzetiségi iskoláknál észlelt törvénybe ütköző cselekedetek mind olyan dolgok, melyek az illetékes tényezők gyors beavatkozását meg-

követelik. Faragónak a szükséges radikális intézkedések megtételére vonatkozó javaslata bizonyára mielőbb fogantatosítani fog.

A péterrévei plébános beigtatása.

— Saját tudósítónktól. —

Péterréve, 1908. nov. 6.

Községünk új plébánosát, *Szalai Károly* volt bajai káplánt e hó 4-én, szerdán installálták.

Az ünnepély fényét nagyban emelte, hogy azon a környék intelligenciája, különösen a papság nagy számban vett részt.

Az ünnepség délelőtt 10 órakor misével kezdődött, melyet *Blázsek Lajos* bacs földvári esperesplébános végzett. Szép beszédben intette az új plébánost állásából folyó nehéz feladataira és azoknak mikénti teljesítésére.

Drozdik Imre káplán, ki tudvalevőleg a lakosságnak a plébánosi állásra való egyetlen jelöltje volt, a plébános megerősítését tartalmazó érseki leiratot olvasta föl.

Szalai Károly plébános lépett ezután a szószékre és nagyszabású, vallásos gondolatokkal telített szónoklattal foglalta el új állását. Beszédében az eszmék ügyes csoportosításával jelezte az irányt, melyen haladni fog; amely pedig nem más, mint a vallás, haza és emberszeretet ösvénye.

Istentisztelet után a nagyvendéglőben 230 terítékű bankett volt. Az első felköszöntőt *Szalai Károly* a pápára, királyra, Márton Mátyás kanonokplébánosra, *Blázsek* esperesre, dr. *Balaton* főszolgabíróra és a község lakosságára mondta. Dr. *Balaton* Gyula magasan szárnyaló, költői szépségű felköszöntőben az új plébánost éltette. Ugyancsak őt köszöntötték föl *Schneider* tanítónő, *Márton* és *Popovits* plébánosok. *Blázsek* Lajos az összetartás és egyetértés nagy eszméjének terjesztésére, *Horváth* János a vendégekre, *Popovits* Pántó *Drozdik Imre*, a nép kedvencére üritették poharukat. A vendégek a reggeli órákig pompás kedélyhangulatban maradtak együtt.

A beiktatási ünnepség alkalmából az itteni iskolánéknak műkedvelői előadást rendeztek, melyen az enivaló apróságok ügyes játékkal szórakoztatták a nézőközönséget. A »megbabonázott vendégszoba« című vígjátékot adták. A rendezés és az előadás egyaránt kifogástalan volt. A program még több érdekes piéceből állott. A kisdetek nevében *Huber Rózsika* intézett szép beszédet az új plébánoshoz.

*Szalai Károly*t a megye minden részéből táviratban üdvözölték.

Egy pap.

Allatdíjazás Titelben.

— Saját tudósítónktól. —

Titel, 1908. nov. 9-én.

A Bács megyei Gazdasági Egylet a titeli gazd. fiókegylet kezdeményezésére e hó 8-án, vasárnap díjazással egybekötött szarvasmarhakiállítás rendezett Titelben.

Eme fontos gazdasági körülmény nagy örömet keltett a lakosság körében. Növelte ezt az a jóleső tudat, hogy a díjazást maga *Latinovits Pál*, a közszeretben álló jeles férfiú fogja vezetni. Erre a hirre a lakosság összefogott s mindent elkövetett, hogy volt főispánja iránt érzett szeretetet méltó módon fejezze ki. Néhány nap előtt azonban azt a leverő értesítést kaptuk, hogy *Latinovits Pál* a megjelenésben akadályozva van s így az ünnepségnek ez a része más alakot öltött.

Vasárnap d. e. fél 9 órakor érkeztek meg a gazdasági egylet kiküldöttjei, nevezetesen: *Jörley* Gyula ügyvezető alelnök, *Günther* Ferenc igazgató, *Zabik* László háziipari felügyelő, *Kesz* Márton g. e. megbízott, *Inhoff* József titkár, *Scheffer* Viktor, *Anisits* Mihály tisztviselő.

A küldötteket a vasuti állomáson *Vracsarics* Gerő jegyző, festői lovasbandérium, az önkéntes tüzoltók és nagy közönségnek az élén fogadta.

Ékes szavakkal üdvözölte s biztosította őket a lakosság szeretetéről.

A bizottság működése előtt előbb az ág. ev. templomban, majd a róm. kath. templomban szentmisét hallgatott, azután pedig a vásártérre ment, ahol a már felállítva volt nyugati fajú szarvasmarhákat megvizsgálva, a gazdasági egyesület helyiségébe vonult és megkezdte a díjak és oklevelek kiosztását. Kiosztott 500 koronát és négy oklevelet, 3 drb. gazdasági eszközt, valamint a gazdasági egyesületnek is adott 3 drb. gazdasági eszközt.

Kitüntetéseket nyertek:

I. díj. és oklevél:

Nikolics Demeter	40 kor.
Beringer Fülöp	40 >
Schneider Jakob	40 >
Kiesel Jakob	40 >

II. díj:

Miskovits Luka	30 kor.
Schneider Péter	30 >
Liebmann Henrik	30 >
Tausz István	30 >
Schmidt Ádám	30 >
Turi Mihály	30 >

III. díj:

Beslin Rada	20 kor.
Hesz Péter	20 >
Hesz Fülöp	20 >
Morel Gotfried	20 >
Schneider Keresztély	20 >
Welker Nándor	20 >
Ifj. Hesz Jakob	20 >

IV. Gazdasági eszközök:

Meder Henrik, Mikity Károly és Radonics Milán.

A bírálatot és díjkiosztást a gazdasági egyesület helyiségében bankett követte, amelyen több mint 100 gazda, valamint Titel színe-java vett részt és a kiküldöttekkel együtt a legjobb kedélyhangulatban a reggeli órákig maradt együtt.

Törley Gyula a gazdaközönséget és Darányi Ignác földmivelségi minisztert mint a kisczardák atyját élte, majd javasolta, hogy utóbbi táviratilag üdvözöljék, ami meg is történt.

Jancsusko László ág. ev. lelkész Törley Gyula szavait németül tolmácsolta.

Zitta János állami elemi iskolai igazgatótanító, a helybeli gazdasági egyesület elnöke a megjelenteket üdvözölte.

Majd Günther Ferenc tartott igen szép, tartalmas — mondjuk oktató — beszédet, mely a hallgatóságot magával ragadta. A beszéd nagy tudásról és bő tapasztalatról tesz tanúságot.

A jelenvolt szerbajku polgárokat Anisits Mihály, a németeket pedig Jnhoff József üdvözölte.

Törley Gyula és Günther Ferenc beszédeikben nem győzték Titel gazdaközönségét dicsérni, mert megértették a jelenkor gazdasági intézkedését és a szarvasmarha tenyésztés terén a helyes irányt követik.

Mindketten hangoztatták, hogy habár a titeli gazdák a kezdet nehézségével küzdenek, mert egy éve, hogy a nyugati fajú marhát beszereztek, de ha törekvésük nem fog elernyedni, az egész megye területén első helyen fognak e téren állani.

A társaság sokáig maradt együtt.

Ands.

Baloghy Ernő a választói reformról.

— Saját tudósítónktól. —

Kuczora, 1908. nov. 5-én.

Vasárnap, november 1-én délelőtt érkezett Kuczorára Baloghy Ernő, a verbászi kerület orsz. képviselője, hogy a választói polgárokkal a választói reformot megismertesse. Ezen alkalommal szép számú hallgatóság előtt elmondott beszédének lényege ez:

Kifejezi örömét a fölött, hogy e községbe érkezhett. Tudja, hogy e községben beszélnek magyarul, németül és oroszul. E három anyanyelven tisztelik az Istent. Bármily nyelven beszéljünk, azért egy a kötelességünk t. i. az, hogy e zászlóhoz — a nemzeti zászlóra mutatva — hűek maradjunk. Hiszen mindannyian magyar állampolgárok vagyunk; e haza ad nekünk kegyet, megélhetést.

Lehet, e községben is vannak szociálisztikus irányzatok; szóló ezt nem ellenzi, sőt he-

lyesli míg a gyengének az erősebb által való segítségét jelenti.

Minden keresztény vallásban meg van: »szerecsd felebarátodat, mint magadat.« Kívánja, hogy mindenki e szavaktól áthatva munkálkodjék saját, valamint a magyar haza javára.

A pluralitásról a következőket mondotta:

Mint tudjuk a kormány választói törvényt tervez. A régi választási törvény szerint volt körülbelül egy millió választó. Az új törvényjavaslat szerint ezen felül még 1 millió 600,000-nyi tömeg kapna szavazati jogot. Mivel arra elég garancia nincs, hogy ez az új tömeg szavazati jogával helyesen fog-e élni, azért szükséges, hogy a régi elem többes szavazatával az új tömeget ellensúlyozza. Ebben áll a pluralitásnak helyessége. Mivel a kormány jobb módot nem talál, a haza jövőjének biztosítására fogadjuk azt el s nyugodjunk meg benne.

A pluralitás szerint egyes szavazata lenne minden 24 éves férfinak, ki saját anyanyelvén írni és olvasni tud; kettős szavazata lenne annak a 32 éves, nős férfinak, kinek gyermeke van; hármasszavazata lenne annak, ki bizonyos adót fizet, vagy tanultsága alapján jutna ehhez.

Ha idővel bebizonyosodik, hogy az új elemnek meg van a kellő iskolázottsága, majd behozható az általános választói jog.

Végül köszönetet mondott a fogadtatásért s a hallgatóság megjelenéséért.

Beszédét orosz nyelven tolmácsolták, német nyelven pedig saját maga magyarázott a pluralitásról.

Furcsa jogi eset.

Dr. Molnár Gyula budapesti tekintélyes ügyvéddel, bácskai földinkek kissé különös jogi eset történt. Másnak a huncutsága miatt s annak dacára, hogy ő, mint ügyvéd, korrektül járt el, 10.000 koronára ítélték.

Az eset, mely Bács megyében játszódott le, a következő:

Steécz Ferenc csonoplyai lakos egy nő kíséretében, kit nejeének mondott, még 1894-ben felkereste irodájában az akkor Zomborban ügyvédkedő dr. Molnár Gyulát és megbizta azzal, hogy részére a zombori takarékpénztárnál 5000 forint kölcsönt eszközöljön ki. Molnár ezt megette s felhívta Steécz Ferencet és nejét, hogy Koczár Zsigmond zombori közjegyző előtt a kölcsön felvételére szükséges okiratot állítsák ki. A kiállított közjegyzői okirat alapján a zálogjogot 5000 forint kölcsönre vonatkozólag a zombori takarékpénztár javára Steécz Ferenc ingatlanára be is kebelezték s 1894. december 31-én a kölcsön fejében a zombori takarékpénztár 4610 forintot fizetett le dr. Molnár Gyula kezéhez, melyet ő még aznap Steécz Ferencné, szül. Kopping Kata címére postán feladott.

Évek mulva kitűnt, hogy Steécz Ferenc csalást és okirathamisítást követett el, mert a nejeként szereplő nő nem volt a felesége és a panaszolt által Steécz Ferencné, szül. Kopping Kata címére feladott pénzt is Steécz vette fel; a neje aláírását a postai átadó-vevényre hamisítván. A csalást olyképen leplezte, hogy őt esztendeig fizette a neje ingatlanára bekebelezett törlesztéses kölcsön kamatait, ekkor beszüntette a fizetést, s a bűn kipattant.

Steécz Ferencné ezután törlési pert tett folyamathoz a zombori takarékpénztár r.-t. ellen, ebben pernyertes lett s ennek folytán a zombori takarékpénztár r.-t. Steécz Ferenc, Koczár Zsigmond közjegyző, Csonoply község, a m. kir. postakincstár s dr. Molnár Gyula ellen keresetet indított 9871 korona 44 fillér iránt.

Az alsóbírói ítélet megváltoztatásával a kir. Curia dr. Molnár kötelezte a tőke s költség megfizetésére, kimondván, hogy dr. Molnár Gyulát felelősség terhelté abban a tekintetben, hogy az általa fölvevő összeg annak részére, akinek nevében azt felvette, el is jusszon; már pedig az általa postára adott pénz szabálytalan postakézeltés következtében Steécz Ferencné kezéhez el nem jutott. Az ebből eredő hátrány a Curia ítélete szerint dr. Molnár Gyulát illeti, mert neki állott volna módjában, hogy reklamációs eljárás útján magát a posta kincstár irányában fedezze.

A Curia ítélete szerint dr. Molnár Gyula marasztalása azon vétkes mulasztásának folyománya, amelyenél fogva az általa postára feladott pénzt egy éven belül meg nem reklamálta, ami által a postakincstár elleni igények elévültek.

Köztudomásu, hogy a postára feladott küldemények csak akkor reklamálандók meg, ha azok helytelen kézbesítése, vagy netáni elveszése iránt aggályok merültek fel.

Az adott esetben azonban oly körülmény, mely aggályra adott volna okot, fel nem merült; sőt az a tény, hogy kezdettől fogva s utóbb még öt esztendeig pontosan törlesztettek az annuitások, csak megerősítette a meggyőződést, hogy a kölcsönnek folyósítása az illetékes kezekhez történt.

De megállapítható az is, hogy még ha dr. Molnár Gyula a pénznek elküldése után nyomban reklamált volna is, az sem vezetett volna a valószínű felderítéséhez: mert kellő gyanuokok híján a posta csak annak megállapítására szorítkozhatott volna, hogy a küldeményt a címzett átvette és nem folytatott volna nyomozást aziránt, hogy az átvevő egyén csakugyan azonos volt-e címmel.

Tömeges bukások

Bács megyében.

Az ideai termés nem sokat lendített közzgazdaságunk kedvezőtlen helyzetén. Azok a szomorú állapotok, melyek a kereskedelem és ipar terén már jó ideje észlelhetők, nemcsak fenmaradnak, hanem mindinkább fokozódnak. A fizetési zavarok állandóan terjednek s a bukások egymást követik. Régi, tekintélyes, nagy cégek dőlnek romba s rántják magukkal a kisebb existenciákat.

Az újabb nagy bukásokról szóló tudósítások ezek:

Ujvidék. Ofner Mór és Oszkár megyeszerte közismert tekintélyes cég ellen elrendelték a csődöt. Tömeggondnokká dr. Mayer Oszkár ujvidéki ügyvédet nevezték ki. Az üzlet alapítója Ofner Mór volt. Perekekkel és végrehajtásokkal tarkított nehéz küzdelmek után 1907-ben fizetési képtelenséget jelentett és 65%-os átlagkvótá mellett köthetett egyezséget. Ezután unokafivére Oszkár 40.000 koronával társul lépett az üzletbe. A lanyha üzletmenet következtében a cég csak nehézkösen fizetett. Utóbb egy ottani banknál 11.000 korona értékű árut elzálogosított, mely árukat a bank, miután kellő időben ki nem váltották, 6300 koronáért elárvereztette. Az utolsó hetekben 21 végrehajtást vezettek a cég ellen, de ezek nagy részét időközben rendezték. A csőd-tömeggondnok által megindítandó igénypercek 20.000 koronán felüli összegre rugnak és így a csőd éveig tarthat. A passzívák mintegy 130.000 koronát tesznek ki. A csőd előtt pár nappal Ofner Oszkár kilépett a cégből, de a csőd még a régi cég ellen rendeltetett el.

Vaskut. Schvarz Samu itteni kereskedő ellen a szabadkai törvényszék elrendelte a csődöt. Tömeggondnokká Jomcsányi Sándor bajai ügyvédet nevezték ki. Schvarz már rég küzd fizetési zavarokkal. Hogy eddig huzhatta, azt a hitelezők elnézésének köszönheti.

Petrőcz. Kovács János itteni kereskedő fizetési zavarokkal küzd. Bukását azonban elkerülheti ha hitelezői halasztást adnak neki.

Szabadka. Róth Ármin kalap- és cipőkereskedő beszüntette fizetéseit. 200,000 koronával tartozik. Vagyona a künlevőségekkel együtt 105,000 kor. Egyességre törekszik, ami azonban aligha fog sikerülni.

Dunagálos. Ifj. Gyurjanecz János hagyatéki leltára szerint az aktívumok 5172 koronában lettek megállapítva, melyből a raktár 4761 K értékű. A passzívumok összege 8601 korona. A hitelezők becslése szerint az áruaktárnak 8000 korona az értéke és ugyanilyen értékű az ingatlan is, melyet az elhunyt szülei részére teljes ellátás, ruházás és életfogytiglani lakás szolgál-maz. Két kiskorú gyermek maradt és így nincs, aki az üzletet folytassa. Az anya, egy 70 éves tót paraszttasszony, kiárusítani akarja az üzletet és 5%-ot helyez kilátásba.

Ujvidék. Birly József bórkereskedő, ki üzletét harmincöt év előtt alapította, beszüntette fizetéseit. A cég több mint 40 éve áll fenn; a mostani tulajdonos 5 év előtt, atyja elhalálása után vette át az üzletet akként, hogy testvérei-

nek örökrészét 70.000 koronával kifizette, amely összeget az egyik újvidéki pénzintézetnél vette fel. E jelentékeny megterhelése az üzletnek, amely különben is régi jó menetéből mindinkább vesztett, a sok kamat, a forgalommal arányban nem álló üzleti költségek a bukást okozták. Árukért 63.000 és pénzért 84.100 K-val tartozik. Ezzel szemben raktárát 35.000, házat 45.000 és jó követeléseit 7.000 K-ra értékeli. Van ezenkívül 10.000 K-t tevő kétes követelése is. Hitelezőinek 35%-ot ajánl.

Ujvidék. *Dimitrijevičs* István festékárkereskedő kb. 60.000 K-val tartozik árukért és raktára csak 12.000 K-t ér. Az utóbbi időben jóval a beszerzési áron alul adott el árukat. *Branimit Mijatovičs* újvidéki kereskedő vállalkozónak ügyleteinek rendezésére, de a legjobb esetben 25—30%-ot ajánlhat.

Társadalmi élet Szivácson.

— Saját tudósítónktól. —

Szivác, 1908. november 10-én.

Községünk tespedését néha felrzza egy kis ünnepély. Megünnepeltük derék jegyzőnk 25—30 éves jubileumát. Lelkesedtünk és lelkesítettük őket hogy mint a községnek vezetői intézzék továbbra is oly tapintattal és bölcsességgel nehéz munkájukat. — Az így megkezdett jubileumi ünnep folytatást nyert a községi orvos szolgálatának megünnepelésében, — a melyről elfoglaltságom miatt — igen tisztelt szerkesztő ur — nem küldhettem részletes és az ünnepélynek megfelelő híradást. Nem akartam magam exponálni, hogy én dicsőítem frázissal, teli tollal azt az embert, a kit negyven éves doktorsága alkalmával oly szép, a mindennapi ünnepséget felülmúló ünnepélylyel tiszteltek meg községünk minden nemesért lelkesedés tudó közönsége. — Magáról az ünnepélyről kiváló tollu munkások megemlékeztek, voltak, a kik részletesen ismertették az ünnepély lefolyását — kivánatos tudósítást menesztettek több lapnak s így az Ön lapjának is ily rövid tudósítás ment.

Ezért megharagudott rám igen t. szerkesztő ur. Talan joggal is, mert tölem lapjának régi levelezőjétől elvárta volna, hogy én is mindjárt az ünnepély lefolyása után hosszú kimerítő tudósítást küldjek lapjának. Teljes lehetetlen volt azt rögtön megtennem. Ugyebár nem veszi tölem rossz néven hogy »post festa« e szép ünnepélyről ismételt megemlékezem.

Azt a kit megünnepeltek, hozzám legközelebb áll, azt a sok szenvedést, melyet az ünnepély megörökített én tudnám leghűebben leírni, ha oly tollal rendelkeznék, mint egy Jókai Mikszáth, vagy irodalmunk többi jelesei. De erre igen gyenge vagyok. Megünnepeltük ritka önfelelő munkást fáradhatatlan, páratlan lelkiismeretű működését. És ezzel példát nyújtott a késő utódoknak; Sordim egy ünnepi szónokunk szavaival végzem:

»A legfárasztóbb, de legmagasztosabb az orvosi pálya. A végtelen szenvedések mezején nemcsak gyógyító irt ad betegeinek az igazi orvos, hanem velük érez, velük szenved és midőn véges tudományával tehetetlenül áll az örökkévalóság kéréhelhetlen törvényeivel szemben, akkor sem hagyja magára szenvedő betegeit, hanem bátorító szavaival édesreményt csepegtet a nagy tusát vivő kimerítő szivbe.

E szavak jellemezték a jubilánst.

H I R E K.

Halottak emlékezete.

Kint jártam halottak napján a megholtak csendes sirkertjében, hová a szeretet és kegyelet összehordta a késő ősznek utolsó virágait.

Fájó érzések támadtak lelkembe, mindőn a virággal borított sirhantok között jártam. Itt egy szerető hitves, a nem rég hantolt sir előtt némán áll, könnyei már elapadtak, csak nehéz sóhaj tör el kebléből. Amott három apró gyermek, kicsiny az egyik, pici a másik, a harmadik meg éppen parányi csöppesség.

Egy bus férfi vezeti őket anyácskájuk sirjához. A legnagyobb kérdőleg fordul az apa felé: »Még most sem ébredt fel a mama? Miért alszik oly soká?«

Egy alágördülő könyecseppet töröl fel az arcáról az özvegyen maradt hű férj.

Egymás mellett pihen két kis angyal egy hónap alatt hagyták itt mindketten szerető szüleiket. Mint megtépett faág úgy állnak gyermekeik sirhantja mellett a megtört szülők. Hisz mindenkiket takarja ez a sirhant. Az okos már iskolába járó kis fiuk, a szőke göndörfürtű kis leányuk itt alusza mély álmát. Hiába hívogatják, szólítgatják őket, csacsogó kis ajkuk többé nem felel.

Köny szökött szemeimbe a szomorú képekre. Sirtam én is, sirtam a pihenőket, holtakat

Pedig talán ők boldogabbak, mint akik sirjaikat ékesítgetik. Az ő nyugalmaikat nem háborgatja semmi, lelküket nem zavarják szenvedélyek, vágyak, ők már nem küzdenek a létért, a mindennapi megélhetés darab kenyéréért. Nem érzik a rut irigység, harag, bosszu érzéseit. Ők pihennek némán, csendesben.

Mi pedig tovább küzdünk, szenvedünk míg végre reményeinktől megfosztva, álmainkban csalodva, az élet viharától megtépdesve, fáradtan hajtjuk majd egykor álomra fejünket. Testünket egy piciny sirhant fedi be, melyre majd halottak napján a kegyelet ráhinti a szomorú ősznek utolsó haldokló virágát.

Dr. Hannig Györgyné.

A képviselőházból.

A visszafojtott lélegzettel, lázas türelmetlenséggel várt nagy nap elérkezett tehát. Gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter — ígéretéhez képest — szerdán csakugyan betervezte az általános választói jogról szóló javaslatát. Az ülés fontosságát, az esemény nagyságát már a külső keret is jellemezte. Zsufolt ülésterem és rogyásig megtelt karzatok. Budapest előkelő társadalmának hölgyei elegáns ünnepi toillettekben jelentek meg. Az ernyőszélességű kalapkarimák kemény tusát vívtak egymással, nem csekély boszuságára a hölgyek mögött ülő férfiaknak. A VII. számú, ugynevezett »diplomataké karzat«-án Nyitra megye új főispánja, az elegáns s szimpáthikus gróf *Wilczek* Frigyes, és *Városvy* Károly, a kalcocai érsek testvéröccse voltak láthatók.

Az ülést *Jusht* Gyula pontban 10 róakor nyitotta meg. Előterjesztései közben telt meg az ülésterem. A bácskaiak közül az első *Baloghy* Ernő volt. Megelégedetten járta körül a Ház »tisztelt« asztalát (*Wekerle* ruházta föl ezzel a jelzővel). Ugyilátszik, annak az eszmének örült, melyet a függetlenségi párt keddi értekezletén, a választási javaslat megvitatása során vetett föl. Tudniillik, hogy a szavazást kötelezővé tegyék. Érdekes gondolat, csakhogy a gyakorlatban kivihetetlen. Néhány réglátott képviselőtársát üdvözölte, majd a második szakasz csúcán ülő *Lovász* Márton és *Szász* József mellé telepedett.

Fernbach József *Kacsokovits* somogy megyei képviselőnek udvarolgotott, miközben nyilván egy újabb hajókirándulás iránt érdeklődött. Majd a karzatokra szegezte gukkerét, s csodálatosképpen legtovább annál a karzatnál tartózkodott, mely fiatal hölgyekkel volt megtelve. Dr. *Patay* Sándor, az »Igazság« jeles szerkesztője hiába terítette reá egyik számában a metsző gúnyvizes lepedőjét, *Fernbach* József mégis ügyes, éleslátású politikus.

Polit Mihály kissé elkésve jött, de azért eléggé korán, hogy nemzetiségi társainak a javaslattal szemben való magatartásra vonatkozó instrukciót megadhassa.

Fernbach Péter a honvédelmi, majd a közoktatásügyi miniszterrel tárgyalt egyes fontosabb természetű zombori közügyben. Később, midőn helyére ült, *Ertl* János kereste föl.

Az elnöki előterjesztések után szólalt föl gróf *Andrássy* Gyula s az egész Ház

feszült figyelme közt terjesztette elő javaslatát. Nagyszabású, hatalmas beszédet mondott, melynek minden egyes része fedte az ő ismert s gyakran vallott fölfogását. *Andrássy* az általános, titkos választói jognak sohse volt hive, tehát tőle senki se veheti rossz néven, hogy most a pluralitás mellett foglal állást. Hanem a függetlenségi kuruchbrigád, mely mindég a legszélső, a legvadabb jelszavakkal élt, mely az általános, titkos, községenkénti választói jog elvéből évtizedeken át táplálkozott, — milyen szégyenletesen viselkedett. Veszettül tapsolt annak a javaslatnak, melyet még néhány hónappal ezelőtt sárba rántott. *Lányi* Mór már nem nézhette a komédiát lesettett *Halász* Lajoshoz, akinek az elnöki rendreutasításhoz kondolált. *Adamovits* István, aki *Rakovszky* Béla mellett ült, szintén tartózkodott a tetszésnyilvánítástól. Ellenben gróf *Teleki* Arvér nem egyszer bölintott helyeslőleg, annak jeléül, hogy őt *Andrássy* javaslata kielégíti.

De vajjon kielégíti-e a nemzetet?

Nyugdíjazott p. ü. titkár. A pénzügyminiszter *Gulyás* György zombori pénzügyigazgató-sági titkár saját kérelmére nyugdíjazta.

Vadászat Bácsborsódon. *Latinovits* Frigyes bácsborsodi nagybirtokos sikerült vadászatot rendezett a napokban. Habár a terítékre került vadak mennyisége — mint levelezőnk írja — nem is elégítette ki a reményeket, annál fényesebb, sikerültebb volt az ebéd, melyet a vendégszerető házigazda vendégei tiszteletére a jó-hírű Unger-féle vendéglőben adott. Fokozta a kitünő kedélyhangulatot a népszerű házigazdának a vendég iránt tanusított, mindenre kiterjedő figyelme. A vadászon is az ebéden részt vettek: *Latinovits* Pál ny. főispán, *Ketterer* Mihály plébános, *Markovich* Béla jegyző, *Stiborszky* Lajos zágrábi városi tisztviselő, *Fehérváry* Nándor kántortanító, *Bauer* bíró, *Martinez* Lampos esküdt, *Schäffer*, *Markolin* és *Pestálcs* birtoikosok. A társaság a késő esti órákig maradt együtt, a legjobb hangulatban, miközben folyton éltette *Latinovits* Frigyes, a vendégszerető házigazdát.

Egy aljegyző fizetésemelése. Krumesz Pál cservenkai aljegyző fizetését 1000 koronáról 1200 koronára emelte a képviselőtestület.

Tiszti orvosi vizsga. Dr. *Alföldy* Béla bácsbokodi orvosi tb. járásorvos a napokban sikeresen tette le a tiszti orvosi vizsgát.

Egy pénzügyi számvizsgáló ünnepelése. Császár Julián zombori p. ü. számvizsgáló nemrég ülte meg hivatalnokai működésének 40-ik évfordulóját. Tisztelői és barátai ez alkalomból e hó 5-én értékes ajándékkal lepték meg. A tárgyakat egy küldöttség nyújtotta át Császárnak, akihez *Jorgovits* Döme számtanácsos szép beszédet intézett.

Egy nyugdíjazott jegyző ünnepeltése. A palánkai járás jegyzői kara a nyugalomba vonult *Malin* Károly boróczyi jegyző tiszteletére legközelebb lakomát rendez és diszalbumot nyújt neki át. A derék férfiú távozása a község lakosságánál is hullámszába hozta a szeretet és becsülés érzéseit. November 3-án a község házában diszközgyűlés volt, melyen *Malin* arcképét leplezték le. Utána a templomban mise volt, melyet *Nejgen* plébános celebrált. A szép ünnepélyt bankett fejezte be, melyen számos tősztan méltatták a nyugalomba vonult férfiú kiváló érdemeit.

Megjutalmazott községi jegyző. Szenttamás derék, népszerű jegyzőjét, *Jvánits* Izidort a pénzügyminiszter a közadók kezelése körül szerzett érdemei elismeréséül 200 korona jutalomban részesítette.

Hivatalvizsgálat a zentai járásban. *Sztrilich* Béla zentai főszolgabíró most vizsgálta meg a járásához tartozó községek ügykezelését. Mindenütt rendet talált.

Uj iparostanonaiskolai szakfelügyelő. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Jordai* Imre szegedi áll. felső ipariskolai igazgatót a Bács-Bodrogvármegyei iparos- és kereskedő tanonciskoláknál a szakfelügyelői teendők ellátásával megbizta.

Csaló alkalmazott. A Hartmann és Connen, kiviteli cég egyik alkalmazottja a céget több ezer koronával megkárosította. *Berger* Ernőnek hívják a csalót, akit cége Kolozsvárra

küldött bevásárolni. Az alkalmazottnak fizetésén kívül még províziója is volt a teljesített bevásárlások után. Augusztus 30-án 3000 koronát kapott bevásárlás céljából, de Berger csak 400 korona árut küldött. A többiért hasztalanul sürgette a cég alkalmazóját. Többszöri sürgetés után visszarendelték Szabadkára. Berger, bizva abban, hogy cége nem jelenti föl, haza is jött, bizalmában azonban csalódott, mert ennek dacára is a rendőrség elé került. Itt a csaló azt adta elő, hogy a pénzt vállalatokba fektette s ezeknek a révén veszítette el. Előadásának azonban nem igen hisznek. Különben sem volt joga az idegen pénzt rendeltetési helyéről elvonni.

Vértessy Gyula verskötete. Dr. Vértessy Gyula a kitűnő poéta most rendezte sajtó alá verseit. A kötet, mely a karácsonyi piac egyik legértékesebb könyve lesz, füzve 3 kor. kötve 5 kor. Megrendelhető a szerzőnél Nagybecskerekben.

Tanítói helyettesítés. Aczél Sándor Bácsföldvári tanító Mitroviczára neveztetvén ki az államvasutak iskoláihoz, a felsőbb hatóság egy évi ideiglenes szabadságot adott neki és helyetteséül Hegedűs Vince okl. tanítót nevezte ki.

Az óbecsei főszolgabírói hivatal köréből. Dr. Balaton Gyula óbecsei főszolgabíró, aki ezidén is hosszabb tanulmányuton volt a külföldön, a napokban visszatért és átvette hivatalát.

Papválasztás Sztapáron. A Sztapáron 5 év óta üresedésben volt harmadik gör. kel. lelkészi állás a helybeli gör. kel. hitközség által — mint levelezőnk írja — f. évi október 29-én töltetett be. Nagy szótöbbséggel megválasztott dr. *Momirovits* István Ósziváci lelkész a megyeszerte ismeretes speciálista, ki csak néhány év előtt lett oly hirneves, midőn kitalálta a Ferencsatorna vizének gyógyhatását. Mint haljuk Sztapáron is szándékozik egy hidegvíz gyógyfürdőt létesíteni a saját és választói részére.

Házosságok. Dr. *Uválics* Boriszlán Ópalánki orvos eljegyezte *Plávits* Ivánka kisasszonyt, néhai dr. *Plávits* Bozsidor Szenttamási orvos leányát.

Dr. *Bellák* Gyula tusnádfürdői orvos e hó 3-án tartotta esküvőjét *Ofner* Valika kisasszonnyal, *Ofner* Adolf moholi földbirtokos leányával.

Beke Kálmán szondi vasuti állomásközpont eljegyezte *Vidakovich* Etta kisasszonyt Gombosról.

Jorday Béla eljegyezte *Gelencsey* Ella kisasszonyt.

Mayer Lajos staperlaki kereskedő eljegyezte *Weisz* Otília kisasszonyt Baján.

Nagy Lajos zombori utazó feleségül vette *Kirchner* Irma kisasszonyt Budapesten.

Jegyzői lak építése Kuczorán. Kuczora község előljárósága a községi jegyzői lak építési munkáira, melynek terveit Schmolli Lenhardt készítette, 18.170 kor. 52 fillér előiránnyal mult hó 25-én tartotta a versenytárgyalást. Ajánlatot tettek: Hermann Miklós építőmester (Torzsa) 17.800 kor., Eng János építőmester (Torzsa) 18005-82 kor., Kuncz Károly építőmester (Ujverbász) 18417-99 kor., Lotz András építőmester (Óverbász) 18155-94 kor., Geier Henrik építőmester (Ujverbász) 17538-27 kor., Schmolli Lenhardt építőmester (Torzsa) 17781-76 kor. és Gabrinyi János építőmester (Petróc) 20027-68 kor. árral. Elfogadták *Schmolli* Lenhardt építőmester ajánlatát 17781-76 kor. árral, melyet az alispáni hivatalhoz terjesztettek fel jóváhagyás végett.

Nőtisztviselők egyesülete Szabadkán. Vasárnap alakult meg véglegesen a szabadkai nőtisztviselők egyesülete. Elnökké megválasztották Fried Helént és Kertész Samut, alelnökké Riesz Gizellát, titkárrá Fülöp Ilonkát, jegyzővé Schwimmer Bertát, pénztáros lett Ujvári Mariska, ellenőr Lichtner Gizella, választmányi tagok: Kassovitz Bözsike, Landau Juliska, Klein Ilonka, Pollák Ella, Reiner Ella, Rosenfeld Margit és Palotai Irén.

Halálozások. *Reich* Vidor bajai tekintélyes köztisztviselőben álló kereskedő, dr. Rajk Aladár orsz. képviselő testvéröccse a napokban 40 éves korában, szívszélhűdésben meghalt. Temetésén a társadalom minden osztályához tartozó ezernyi tömeg vett részt. A derék férfiú kiváló elévülhetetlen érdemeit dr. Adler főrabbi szép beszédben méltatta. A kereskedelmi ifjak egylete nevében, melynek az elhunyt elnöke volt, dr. *Kelemen* ügyvéd búcsuztatta.

Augsberger Ferenc a napokban Apatinban meghalt.

Hadzsits József ny. telekkönyvvezető a napokban Szabadkán meghalt. Nagy részvétellel temették el.

Jóteköny gyűjtés a topolyai járásban. A József kir. herceg szanatorium számára a topolyai járás minden községében indítottak gyűjtést a jótekönyagra hajló hölgyek. A gyűjtés eredménye — mint levelezőnk írja — a következő: Topolyán gyűjtött Császár Péterné urnó 76 kor. 14 f., dr. Cziráky Gáborné urnó 70 kor. 54 f., dr. Manheim Árminné urnó, 27 kor. 40 f., Guba Józsefné urnó 5 kor. 71 f. — Bajsán Vojnits Margit urhölgy 25 kor. — Csantavéren Szokola Gyuláné és Békefy Gyuláné urnók 11 kor. 40 f. — Szeghegyen dr. Tausz Fülöp urnó 42 kor. 72 f. — Pacséron Arany Gusztávné urnó 85 kor. 52 f. — Kossuthfalván Pálits Antalné urnó 53 kor. 79 f. — Kishegyesen Limbek Pálné urnó 25 kor. Az egyesület — mint értesülünk — jegyzőkönyvi köszönetet fog szavazni a gyűjtőknek.

Uj takarékpénztár Sztapáron. Bácska legjobb pénzpiacán *Milits* Szvetozár közs. jegyző és ifj. *Szemző* Gyula nagybirtokos kezdeményezésére egy új takarékpénztár részvénytársaság létesítettik, mely iránt az érdeklődés már is oly nagy, hogy az egyelőre kibocsájtott 300 drb. 100 koronás részvény 2 nap alatt elkelt, amiért a kibocsájtott részvények számát — mint levelezőnk írja — valószínűleg már most fel fogják emelni.

A Bácsmegeyi kör mult csütörtökre hirdetett közgyűlése határozatképtelen volt. Legközelebb új közgyűlés lesz melyen az együletnek új alapokra való helyezése is szóba kerül.

Gazdálkodó ifjak egyesülete. A zentai gazdálkodó ifjak egyesületet alakítottak, melynek elnökévé dr. Ellinger Jenőt választották meg, alelnökök lettek: Kopasz István és Polyák Lőrinc; jegyzők: Mester György és Tóth Horgosi Pál, pénztárosok Rudics Menyhért és Boros András, ellenőr Surányi György, háznagyok Rudics Lukács, Barsi Vilmos és Piszár Vince. Végül husztagu választmányt és vigalmi bizottságot választottak.

Apa és leány. Hesz Márton topolyai temetőcsósz és Erzsébet nevű leánya — mint levelezőnk írja — e hó 1-én a temetőben szóváltásba elegyedtek Altman Jakab itteni kereskedővel, akit véresre vertek. A verekedők ellen megtették a feljelentést.

Konfliktus egy bácsmegeyi vasut és Zenta város között. Bács-Bodrog Vármegyei Egyesült Helyi Érdekvédelmi Vasut Részvénytársaság értesíti a várost, hogy azon határozatát, amelyben csak a zentai indóházaknak a személyforgalom követelményeihez mert átalakítása ellenében engedni át a társaság céljaira a kért területet, nem fogadhatja el és kéri a városi tanácsot, hogy ezen elenérték követeléséről — tekintettel a munkálatok sűrűs voltára — mondjon le, amit, ha nem tenne, ugy ezen átiratában felebbez az illetékes felebbeviteli hatósághoz, hogy a képviselő testület véghatározatát kérésük értelmében változtassa meg.

Közutak építése Szabadkán. Szabadka városa még a mult évben árlejtésre írta ki a szabadka—topolyai, szabadka—csantavéri és szabadka—zentai közutak egy részének kiépítését. A kereskedelemügyi miniszter akkor az árlejtési eljárást megsemmisítette és a műszaki műveletek átdolgozására utasította a várost. A miniszter kívánságainak megfelelően átdolgozott terveket szeptember havában felterjesztették és a napokban azok miniszteri jóváhagyással vissza is érkeztek a városhoz, amely most újból ki fogja írni a versenytárgyalást.

Tömeges leányszöktetés. A szerb parasztságnál szokásos *»uszkocsizás«*, leányszöktetés nagyban folyik most a Tiszamenti községekben. Moholon például a napokban négy leányt szöktettek meg. Blagojev Szávát, Karakás Olgát, Sparu Marát és Matity Emiliát. A csendőrség a leányok kézrekerítése iránt megindította a nyomozást.

Gondnokság alatt. A zombori kir. törvényszék Embszer Erzsébet gádori, Ágoston Erzsébet bezdáni, az ujvidéki kir. törvényszék Dzsurguszky György óbecsei, Fesics Bogdán zsabylai Kantargyits Léne pirosi, a szabadkai kir. törvényszék Besnyi András, Gatti János gurai és Buruzs Lajos kossuthfalvai lakosokat gondnokság alá helyezte.

Aki a végrehajtóra haragszik. Marjánov György sajkásszentiváni lakos a napokban — mint levelezőnk írja — Kreczulov Rudolf községi végrehajtó ablakait beverte, mert nála végrehajtást fogantatosított. Szegény végrehajtónak nem irigyléreméltó a sora. Ha végrehajt, a fél veri be ablakait, vagy a fejét; ha nem fogantatosítja

a végrehajtást, akkor fegyelmet sóznak a nyakába. Mit tegyen hát szegény?

Ujvidék virillistái. Ujvidék sz. k. város virillistáinak érdekes jegyzéke ez: Dungserszky Lázár 31,092 K 01 fill., Rákits Péter 2891 K 50 fill., Dr. Adamovich István 2753 K 74 fill.,* Nikolits István 2742 K 50 fill.,* Peits Péter 2655 K 91 fill., Altwirth József 2593 K 93 fill., Dr. Kassovitz Ármín 2565 K 90 fill.,* Dr. Csirits Milán 2490 K 14 fill.,* Krón Károly 2476 K 40 fill., Dr. Radovanovits György 2461 K 57 fill., Dietzgen Gábor 2456 K 20 fill.,* Adamovich Sándor 2429 K 50 fill., Dr. Gavanszky Tivadar 2358 K 20 fill.,* Dr. Kondorossy Döme 2228 K 05 fill. Ernst József 2196 K 64 fill., Jettits Döme 2063 K 45 fill., Dr. Gál Ödön 2052 K 20 fill.,* Bauer Gyula 2024 K 23 fill., Dr. Kleiszner Gusztáv 1877 K 96 fill.,* Brunner Ede 1861 K 08 fill., Dr. Políth Mihály 1837 K 27 fill.,* Dr. Horváth Géza 1790 K 14 fill.,* Petzy Popovics István 1779 K 06 fill., Macsvanszky Pál 1777 K 60 fill.,* Rakits Glisa 1766 K 72 fill., Dr. Kubinyi Károly 1736 K 12 fill.,* Kleincsek József 1732 K 70 fill., Dr. Ámon Pál 1723 K 38 fill.,* Mayer Imre 1714 K 13 fill., Jerkovits János 1669 K 07 fill., Róth Vilmos 1664 K 12 fill., Markovics Szima 1662 K 46 fill., Dr. Ofner Mór 1660 K 98 fill.,* Dr. Balla Aladár 1651 K 02 fill.,* Schubert Rezső 1626 K 78 fill. Dr. Leitner Benő 1607 K 89 fill.,* Miatovics Milos 1601 K 09 fill., Fürst J. János 1578 K 74 fill., Dr. Kemény Soma 1529 K 37 fill.,* Grossinger János 1478 K 40 fill.,* Krón Richárd 1458 K 40 fill., Moga Tosa 1419 K 15 fill.

A *-al jegyzettek adója a törvény értelmében kétszeresen van számítva.

Rendetlenség a zentai házipénztárnál. A zentai pénztárkezelést ezidén alaposan megvizsgálta egy megyebeli bizottság. A vizsgálat eredménye ez volt, hogy rendetlenségre nem akadtak. Annak meglepőbb, hogy *Keresztury* Károly számvevő a zentai polgármesterhez benyújtott jelentésében a házipénztárnál észlelt *»nagy-mérvű szabálytalanságokról«* tesz említést. A jelentés részletesen elmondja az esetet, mely a következő: Branovacszy István zentai lakos 1904. évben haszonbérbe vette a külőjárás IV. calcuturabeli ugarföldek 5, 9, 10, sz. parcelláit 324 kor. 40 fill. haszonbérért. A haszonbérlet az árverés alkalmával 60 kor. előleget fizetett le, a haszonbér többi részét pedig 1904. évi szeptember hó 30-án volt köteles megfizetni. Branovacszy tartozását, a 324 kor. 40 fill. 1904. október hó 6-án be is fizette a házi pénztárba és arról ifj. Habram Ferenc házipénztáros és Eszes Mihály akkori pénztári tiszt által kiállított és aláírt és a házi pénztári pecséttel ellátott nyugtát kapott. Ez a nyugta most Keresztury Károly számvevő birtokában van a jelentés szerint. A 324 kor. 40 fillér tehát 1904. október 6-án fizette be a házipénztárba, de az nem vezetett be az nap, hanem hátralékként szerepelt egész 1907. május 7-éig, amikor előbukkant belőle bevételként 214 kor. 40 fillér; 110 korona pedig továbbra is hátralékként kezeltetett belőle. Ez a 110 korona hátralékként kezeltetett egész 1907. június 12-éig, amikor a naplóba, mint bevétel vezetett be. A házipénztári napló szerint tehát a Branovacszy István 1904. évbéli haszonbértartozása két összegben folyt be és pedig 1906. május 7-én befolyt belőle 214. kor. 40 fillér, 1907. évi június 12-én pedig 110 korona, a Branovacszy István haszonbérlet birtokában, illetve a jelenleg Keresztury számvevő zsebében levő nyugta szerint pedig ez az összeg egy összegben és pedig nem a pénztári naplóban megjelölt időben, hanem két illetve három évvel azt megelőzőleg folyt be a házipénztárba. Keresztury számvevő előtt a számadások vizsgálata alkalmával gyanusnak tűnt fel a dolog, mert a Branovacszy tartozása házipénztár által soha nem lett kimutatva hátralékként és így Branovacszy követelve nem lett, dacára annak, hogy az a főnaplóban hátralékként szerepelt; Keresztury, hogy a homályt eloszlassa, behívatta magához Branovacszyt, aki előmutatta és átadta neki a 324. kor. 40 fillér haszonbérnek 1904. október 6-án történt befizetését kétségtelenül igazoló nyugtát.

Ingyen könyvtár. A földmivelésügyi miniszter a *sajkáslaki* katolikus magyar olvasókör részére 100 kötetből álló népkönyvtári gyűjtemény és ennek elhelyezésére szolgáló könyvtárszékére 20 korona államségélyt engedélyezett.

Meghalt utközben, Szabadkán a Mária-Valéria kórházba vasárnap délelőtt egy csantavéri asszony, Molnár Józsefné jelentkezett öt hetes Katalin nevű leányával együtt felvételre. Az asszony Csantavérről kocsin jött be Szabadkára. A kórház irodájában, amint jelentkezett, vette csak észre, hogy a kis Katalin az uton meghalt és már nincs szüksége arra, hogy a kórházba ápolás alá vegyék. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnél, mely a nyomozást megindította. A nyomozás során megállapították, hogy a kis lány tényleg beteg volt s természetes halállal halt meg.

Véres támadás a juhász ellen. Czimermann Károly és Sári István legényeknek birka-husra fáj a foguk. A napokban az éjjeli órákban a mozsori rétben Úri Mihály juhászra ütöttek és a nyáját hajítani kezdték. Amidőn a juhász utok állta, rajta életveszélyes sebeket ejtettek. Munkájukat azonban abbahagyták, mert valaki megzavarta őket. A feljelentést — mint levelezőnk írja — megtették ellenük.

A bácsföldvári tanítók és a község pöre. A lapok hosszasan emlékeztek meg arról a kinos ügyről, mely Bácsföldvár község és a tanítók közt a fűtésből eredő különbséget miatt támadt. A tanítók nevében Bernhardt Ferenc keresetet indított a község ellen, melyet azonban dr. Kováchich Kálmán tb. főszolgabíró, a távollévő dr. Balaton Gyula helyettese elutasított. Még pedig eme indoklással: Bernhardt Ferenc által hivatkozott 132851/07. sz. közokt. miniszteri rendelet szerint Bács-Bodrogvármegye közigazgatási bizottsága 90/908. szám alatt hozott határozatában utasította Bácsföldvár községet, hogy az iskolák fűtésére vonatkozólag a tanítókkal tárgyaljon és a megállapodás után hozott határozatot elbírálás végett terjessze be. Ezen határozat alapján Bácsföldvár község képviselőtestületének kiküldöttjei a tanítókkal tényleg tárgyaltak, azonban egyezsége nem jutottak. Erre Bföldvár község képviselőtestülete 1908. évi március hó 6-án 78/908. közgy. szám alatt hozta ama határozatát, mely szerint egy a 100 korona fűtési, mint a 60 korona tisztogatási átalányt a tanítóktól megvonja s azok teljesítését természetben fogja szolgáltatni. Ezen határozatot Bácsbodrogvármegye közigazgatási bizottsága 3534/908. kbiz. szám alatt azzal hagyta jóvá, hogy Bácsföldvár község előjárósága a tantermek fűtése és tisztogatásának 1908. évi szeptember 1-től házikezelésbe való átvétele iránt a szükséges intézkedéseket folyamatba venni tartozik. Ez meg is történt. Bácsföldvár községének a f. é. szeptember 1-én megtartott tárgyalás alkalmával jegyzőkönyvben foglalt ama állítása ellen, hogy a fűtési átalány felosztását a községi képviselőtestület soha tudomásul nem vette és a tanítók lakásának fűtését soha magára nem vállalta, Bernhardt Ferenc sem észrevételt nem tett, sem tagadásba nem vette, hanem csakis az 1897 évben az iskolaszék és a községi előjáróság által kiállított díjlevélre hivatkozott, amely díjlevélben levő részletezés a községi képviselőtestület tudta és hozzájárulása nélkül történt, miért is az abban foglaltak a községre nézve kötelező erővel nem bírhatnak. Ezek alapján kérelmezőt felekkel elutasítani kellett. Jelen véghatározat felekkel irásban kézbesíteni rendeltetik azzal, hogy ellene a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a meg nem elégedő fél az óbecsei szolgabíróságnál fellebbezéssel élhet. Óbecse, 1908. évi október hó 29-én. Dr. Kovácsics s. k. főszolgabíró.

Uj cégek Bácsme gyében. Bácsme gyében újabban eme cégalakulások történtek:

Szeghegy, Tramer Herman (főtelep Feketehegyen van.)

Szabadka, Földes Samu és társa kész férfi és női ruhakereskedő (Tulajdonos Földes Samu. Földes Zoltán kilépett.)

Bajmok, Sorg gőzmalom r. t. januári közgyűlésén megválasztott Fenyő Zsigmond igazgatósági tag cégjegyzését technikai okok miatt a szabadkai törvényszék csak most rendelte el.

Topolya, Első Topolyai Kiházasító Szövetkezet felszámolás alatt. Az október 14-én tartott rendkívüli közgyűlés felszámoló cégjegyzőkké Vég Gyulát, Faragó Istvánt és Fehér Jenőt választotta meg.

Zombor, Rácits és Czorkusics gyarmat- és rövidáru kereskedők. (Tulajdonosok Rácits György és Czorkusics Lázár.)

Óverbász, Seidl és Fuchs (Seidel György meghalván, a cégből törölték.) Helyébe belépett a cégbe Seidl Róbert uverbászi fakereskedő.

KÖZGAZDASÁG.

A zombori tisztviselők fogyasztási szövetkezete, melynek megalakításáért egyesek nagy hűhót csaptak, felszámolását határozta el. Felszámolókká Rittinger Antalt és Inhoff Józsefet választották meg.

Két kosárfonótermelő szövetkezet. A *bácsordasi* és a *hódsági* kosárfonók termelő szövetkezete még április hónapban alakult meg. A zombori törvényszék azonban a cégbejegyzést technikai akadályok miatt csak október 20-án rendelte el. Mindkét szövetkezet az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja.

A pacseri országos vásár ezentul nem november 18-án, hanem az azt megelőző hétfőn lesz.

A gyümölcs-törköly mint takarmány. Bár a tej elválasztását elősegíti, mégis ha alma törkölyt nagyobb mennyiségben és hosszabb ideig egymásután etetünk, akkor almasavtartalma miatt olyan kellemetlenségeket von maga után, pl. a fogak eltompulását és emésztési zavart, hogy kénytelenek vagyunk ezt az etetést bezüntetni.

Ha a gyümölcsöt szélesebb körben akarjuk felhasználni, akkor szárításra kell áttérnünk. Szárított állapotban a gyümölcs majdnem korlátlan ideig eltartható és ami különösen a takarmányozás szempontjából fontos, fokozatosan felhasználható. Minthogy vannak már szárító készülékeink, amelyek segítségével aránylag csekély költséggel szárazíthatjuk a burgonyát, répalevelet és hasonlót, meg van adva annak a lehetősége is, hogy almatörkölyt is olcsón szárazítsunk.

Ezek a tények szolgáltattak okot arra, hogy közelebb kezdtek vizsgálni azt a kérdést, hogy a szárított almatörkölyt mint lehetne értékesíteni, még pedig egy takarmányozási kísérlet útján ejtették meg a vizsgálatot. Hogy ehhez a szükséges alapot megszerezzék, kívánatosnak mutatkozott az, hogy a rendelkezésre álló almatörköly táplálóanyag-tartalmát megvizsgálják. A marburgi mezőgazdasági kísérleti állomás kutatása alapján kiderült, hogy a szárított törköly tartalma volt:

víz	18.06%	
nyers protein	3.70%	
ebből emészthető		1.98%
zsír	1.93%	
nitrogénmentes kivonatanyagok	63.77%	
ebből cukor		25.40%
nyers rost	10.57%	
hamu	1.97%	
	100.00%	

A takarmányozási kísérletet 4 egyforma idős és erős disznóval végezték. Sem lenpogácsadarát, sem szárított almatörkölyt nem ettek kezdetben szívesen. Néhány hét múlva azonban az almatörkölyt már jól fogyasztották és lassankint a lenpogácsadarát teljesen pótolták, olyformán, hogy 1/6 kg. lenpogácsadarához 1 kg. almatörkölyt vettek. Az eredmény nem volt kedvezőtlen. (Gazdasági tanácsadó.)

A ludhizlalás. (*Baromfitenyésztés.*) Egy lud teljes kihizlalására mintegy 15—16 liter kukorica elégséges. A kukoricát használat előtt kissé megszórt vízben kell áztatni. A ludakat naponként kétszer — reggel és este — kell tölteni, még pedig úgy, hogy a lud csőrét szétnyitjuk és jobb kézzel a nyelv felett apródonként kukoricát teszünk a szájába, mit a mutató ujjal a torokba taszítunk. Ezt a töltést addig kell folytatni, míg a lud begye teljesen megtelik. Kezdetben kevesebb kukoricát kell bele tölteni s csak akkor kell fokozatosan haladva teljesen megtölteni, ha a begy már kitágult. Azonban soha se kell addig tölni, amíg az előbbi töméskor adott kukorica a begyből teljesen el nem fogyott. Tömés közben arra kell nagyon ügyelni, hogy a légző csőbe szem ne jusson, mert ha a ludnak nem sikerül azt kiköhögni, megful. Gyakorlott hízalók a gégebe jutott kukorica szemét ki tudják venni. Ajánlatos a kukorica rostálása alkalmával a felső apró szemeket külön választani és a szabadon járó szárnyasokkal megetetni, ellenben a töltésre csak a legnagyobb szemeket használni.

A tömés alatt álló ludakat állandóan elkönyöztetve zárt helyen, teljes nyugalomban kell tartani, de a tiszta víznek soha se szabad hiányozni előlük.

Tömés nélkül is lehet ludat hizlalni, még pedig úgy, hogy naponként kétszer, háromszor annyi gabonát, különösen kukoricát adunk nekik, amennyit meg tudnak emészteni, de olyan elzsirosodást sohase lehet így elérni, mint a tömésnél. A hízalás ideje 20—25 napig tart; hosszabb ideig nem állja ki a lud.

A ki nagyban akar hizlalni, annak minden 20—25 hízó számára egy gondos, gyakorlott asszonyra van szüksége, a ki a tisztaságra, egyenletes melegre, etetésre és itatásra, a tojások tisztogatására ügyeljen. 100—150 fiatal lud mellé elég egy pásztor. Egy asszony kire a ludak vannak bízva, egy óra alatt 10 darabot meg tud tépni. Ennek és a hízalásra felhasznált eleségnek költségeit a tollak háromszori kitépéséből nyert haszon a legtöbbször fedezi. Legtöbb munkába a tömés kerül, mert egy ember — még ha a ludakat hozzáviszik és tőle elviszik is — ritkán tud egy óra alatt 10—12-nél többet megtönni.

Eladásra legalkalmasabb idő a késő őszi, habár a ludak december és januárius hónapokban legdrágábbak, mert ha idejében eladjuk őket, a tartás költségeit nyerjük meg. Nagyobb ludállomány esetében célszerű kereskedővel összekötésbe lépni.

A Ph. Mayfarth és társa cég (Wien, II/1, Taborstrasse 71), arról értesíti klienseit, hogy gépgyára a teljes üzemet ismét felvette.

Szerkesztői üzenetek.

Th. K., Futak. Szerkesztőnk a jelzett időben várta.

I. J., Sztapár. A nekünk szóló levelet *Budapestre* (Teréz-kört 2.) sziveskedjék intézni.

E. M., Bécs, Währinger Gürtel 110. III. 8. A kért számokat postára tettük. Utolsóelötti levelében 117, vagyis rossz számot jelzett. Most helyrehoztuk.

H. M., Kuczora. A múlt számra elkésve kaptuk.

Dr. V. Ha lehetséges, még a héten elintézzük.

W-r. Köszönjük.

Á. B., Ujvidék. A másik juttatta hozzánk. Az előbbi nem ir nekünk. Köszönet.

S. A., Zenta. Nem lehet ellene állást foglalni.

A. I., Baja. Postára tettük.

P-né K. M., Déva. Köszönet. Postára tettük. Ezentul rendszeresen megy. A bejelentett küldeményt várjuk.

S. T., Magyarkanizsa. Lovász Márton 1864-ben, Fernbach Péter 1870-ben született.

N. T., Baja. Bácsbokod Bajához és Bácsalmáshoz egyforma távolságban van. 15 kilométernyire.

Ntr. Az előkészítés stádiumában van.

Levelező, Szivácz. Kérjük elküldeni.

Ujságbarát. Elküldtük az illető hivatalnak.

L. G., Szabadka. Az *«erőpróba»* című mult heti közleményünkben egy egész mondat maradt ki. Azért az értelemzavar. De aki figyelemmel olvassa reájott, hogy azt támadtuk, aki bennünket azzal az igaztalan váddal illetett.

4665/908.

Árverési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának 16386. alisp. 1001. jtkv. 908. számú jogerős véghatározatával nyert megbízás folytán ezennel közhírré teszem, hogy az ujvidéki járáshoz tartozó **Dunagálos község vadászati jogát Dunagálos község házánál 1908. évi november hó 24-én délelőtt 10 órakor** a kötendő szerződésnek végső fokban leendő megerősítése napjától számítandó 6 évre fogom nyilvános árverés útján bérbeadni.

Kikiáltási ár 166 korona 66 fillér, mely összegnek 10%-a az árverés megkezdése előtt lefizetendő.

Az árverési feltételek nálam a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ujvidék, 1908. évi november hó 3-án.

Nikolits Izidor

főszolgabíró.

2—1

Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy ez az egyetlen engedélyezett földrajz, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanúgyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítása, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY

községi tanító.

ZENTA.

FIGYELEM!

Telefonszám 446.

Aki bármilyen ingó vagy ingatlan eladni vagy: bérbeadni, venni vagy bérebevenni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást (információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég-, élet- és

baleset biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

iratni,

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekamálása véget felülvizsgálatni kíván és végül

pénzbeszedéseket (inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda törvényszéki bejegyzett céghez

VII. kör., Batthyány-utca, a gőzlúdvól szemben.

(Tulajdonos: **Malusev Sándor.**)

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

„A ZSIDÓ”

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ” című könyvét, melyet a „Bácsmegeye” is ismertetett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

Freystädtler Flóra emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: **Báró Spléyné Freystädtler Flóra.**

Az ismert budapesti milliósosleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,

Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel 2 korona 50 fillér.

Kezelés előtt!

Kiefer János fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

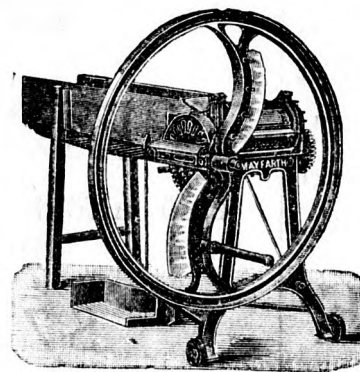
Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után!

Takarmánykészítő gépek,

szeceksavágók, répavágók, daráló gépek, takarmányfüllesztők, trágyalésvivattyúk

gyártanak és szállítanak legújabb és bevált szerkezet szerint.

Vetőgépek

„AGRICOLA”

(tolóvetőkerék-rendszer).

Mindennemű mag és különböző magmennyiség számára, váltókerékek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka, idő és pénzmegtakarítást teszik lehetővé.

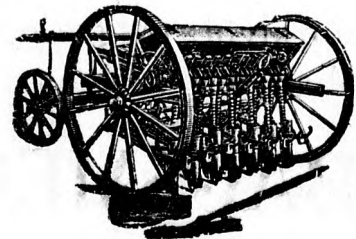
Különlegességeket széna és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

Mayfart Ph. és Társa

mezőgazdasági gépgyárak, vasöntödékek és gőzhámorok

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Több mint 600 drb. arany- ezüst stb. éremmel kitüntetve. Arjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

MAKULATURA

Jó minőségű újságpapíros
100 klgrként 10 korona
ab Budapest. — Cim a kiadóhivatalban:
Teréz-körut 2.

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. B Á C S M E G Y E

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogmegyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. B Á C S M E G Y E

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A. B Á C S M E G Y E

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A B Á C S M E G Y E

nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinek 4 héttig ingyen küldünk.

A. B Á C S M E G Y E

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám
alatt van.

HIVATALOS

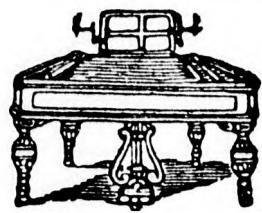
bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

HANGSZEREK.

KUDLIK ÁDÁM hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.) Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaikat, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos áráért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

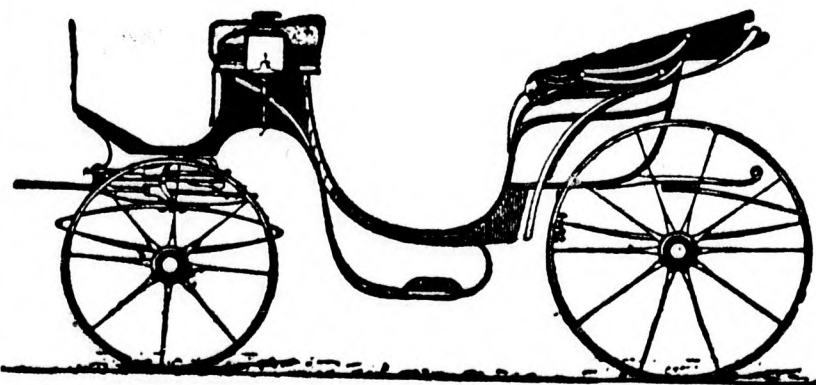

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

S Z E G E D,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet**. Mindezek előrebocsátása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint külcsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a **külföldi tapasztalatokat**, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a **legsokoldalubb és legértelmesebb szőlészeti ujság**, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

A „Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“nek hivatalos közlönye.

A **Borászati Lapoknak** a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítő, de különös súlyt helyez a **tudósításokra** is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább **egy nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tökerészekből vagy állapotokból a **fellépett szőlőbetegséget** vagy **rovart** és az ellenük való védekezést és kimerítő **választ ad** minden hozzáintézett szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Baross Károly örököse.

Felelős szerkesztő:

Dr. Druker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre **12** kor. 1/2 évre **6** kor. 1/4 évre **3** kor
Mutatványszámot három héten át szívesen küld a
BORÁSZATI LAPOK kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserelése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő